

PATENTNI SPIS BR. 4579.

Djordje Vidaković, Sarajevo.

Sigurnosni zatvarač.

Prijava od 10. jula 1925.

Važi od 1. juna 1926.

Predmet pronalaska se odnosi na zatvarač bez ključa na fijkama, kasicama i tome slično, čiji se elementi mogu na razne načine tako kombinovati, da se fijoka samo onda otvara kad podižemo elemenat, koji toga trenutka služi kao zatvarač.

Na nacrtu je predstavljen predmet pronalaska i to:

Sl. 1. predstavlja izgled ozgo, kad je fijoka izvučena iz stola, a gornja daska stola skinuta.

Sl. 2. predstavlja zatvarač u podužnom preseku, kad je fijoka potpuno ugurana u sto i kada su elementi zatvarača tako postavljeni, da ne smetaju izvlačenju fijoke.

Sl. 3. predstavlja u preseku malo izvučenu fijkicu, ali kad je jedna poluzica podignuta i kada je njena kotva pala na čekić i svojom kukom se zakačila za njega, te na taj način sprečava izvlačenje fijoke.

Sl. 4. predstavlja presek u kome se vidi kako kotva zakačinje u prevrnuti čekić, te se takodje sprečava izvlačenje fijoke.

Sl. 5. predstavlja signalno zvono.

Sl. 6. predstavlja u preseku konstrukciju signala i

Sl. 7. predstavlja delimičan presek kroz kutiju signalnog mehanizma.

Predmet pronalaska se sastoji iz dva dela. Prvi je sastavljen od nekoliko račvastih poluga 1, koje su pokretno nanizane na osovinu 2. Osovina 2 prolazi kroz krake 3 račvastih poluga 1. Krajevi ovih poluga vire malo kroz prerez 4 u prednjem zidu 5 fijoke. Svaka račvasta poluga ima još po jednu kotvu 6 medju kracima 3, takodje pokretno

nameštenu na osovinu 2. Iznad kotvi 6 nalazi se jedna brana 7 učvršćena kao i osovina 2 u letvama 8, koje graniče sa strane prerez u dnu fijoke. Prerez obično ide duž celoga dna fijoke. Brana 7 služi za to, da se kotve 6 ne mogu preko potrebe izdizati. Kotve 6 su tako udešene, da uvek svojim krajem koji ima kuku 9 pretežu. Zbog toga svojim pravim krakom 10 kotve 6 stalno udaraju u donju površinu poluga 1. Na taj je način ograničena oscilacija kotvi 6. Krajevi poluga 1, koji vire kroz prerez 4, su pokriveni školjkom 11 za izvlačenje fijoke, te se stoga i ne primećuju. Ovaj prvi deo konstrukcije zatvarača se nalazi na samoj fijoci.

Drugi deo konstrukcije se nalazi pričvršćen na nepokretnim delovima stola ili t. sl. koji ograničavaju prostor u kome se nalazi fijoka. Na primer taj drugi deo konstrukcije je učvršćen na dasci 12, koja se nalazi ispod dna fijoke.

Na daski 12 je pričvršćen nosač 13 i on nosi osovinu 14. Na osovinu 14 su pokretno postavljeni čekići 15. Tih čekića ima uvek toliko, koliko i račvastih poluga 1 i postavljeni su tako, da kad se fijoka sasvim ugura u sto, dolaze tačno ispod kotava 6, kao što je to predstavljeno na sl. 2.

Čekići 15 i račvaste poluge 1 sa kotvama 6 su glavni elementi, koji otvaraju ili zatvaraju.

Kad čekići 15 i račvaste poluge 1 stoje u svom običnom položaju, kao na sl. 2., onda ako povučemo za školjku 11 i ne podignemo ni jednu polugu 1, izvućemo bez smetnje

fijoku, ali ako ili slučajno ili namerno podignemo ma koju polugu 1 i počnemo fijoku izvlačiti, onda će kuka 9 kotve 6 zaključiti za glavu čekića 15 i time će sprečiti izvlačenje fijoke. Vidi sl. 3.

Kad pak želimo da smo u svakom slučaju osigurani od otvaranja fijoke od lica neposvećenih, pa čak i posvećenih u tajnu mehanizma, onda jedan ili više čekića 15 obrnemo u položaj predstavljen na sl. 4. U tom slučaju, uvek kad izvlačimo fijoku pravi krak 10 kotve 6 zapne za glavu prevrnutoga čekića 15. Time je sprečeno izvlačenje fijoke. Da bi se u tom slučaju mogla izvući fijoka, potrebno je samo podići onu ili one poluge 1, čiji su odgovarajući čekići prevrnuti.

Iz ovoga se jasno vidi, da je moguće vršiti razne kombinacije izvrtanjem čekića 15 i podizanjem poluga 1 i da je time bar usporeno ako ne i sasvim sprečeno brzo otvaranje fijoke, jer je neki put potrebno i po pola sata, da lice posvećeno u funkciju mehanizma pokušava razne kombinacije, dok ne naidje na onu, koja je polrebna, da bi se mogla fijoka da izvuče. Ovo se naročito odnosi i na taj slučaj, ako je zaboravljeno koji je čekić toga dana prevrnut. Ovih glavnih elemenata 1, 6, 15 može biti i manje od pet a i više od pet, prema tome da li je potrebna manja ili veća sigurnost.

Uz ovaj zatvarač ide još i signal u vidu zvonceta u vezi sa jednim mehanizmom, koji u potrebnom slučaju dejstvuje na zvono da zvon i ujedno započeto izvlačenje sprečava kada se čak i potrefi kombinacija elemenata i kad se već počne da izvlači fijoka.

Mehanizam signala se sastoji iz jedne kutije 17 pričvršćene za čeonu stranu 5 fijoke. U kutiji se nalazi jedan šip 18 sa povrnutim donjim krakom 19, koji prolazi napolje kroz otvor 20 u kutiji 17. U gornjoj daski 21 stola ili t. sl. nalazi se rupa 22 u koju ulazi šip 18, kad se oslobodi kuke 23, koja zapinje u urez 24 (sl. 7) šipa 18, pomoću štipca 25, koji štrči kroz prerez 26 na čeonj strani 5 fijoke. Rupa 22 za primanje šipa 18 je postavljena tako, da kad je fijoka zatvorena, ne dolazi tačno iznad šipa 18, nego tek kad počne fijoka da izvlači, i od kuke oslobodjeni šip 18 dodje tačno ispod rupe 22, biva povučen navise od spiralne opruge 27 jednim krajem utvrđene na šipu 18 za zakivak 28, a drugim gornjim krajem utvrđene za klin 29, učvršćene na kutiji 17. Pošto šip 18 odskoči na više, njegov savijeni krak 19 pritisne na polugu 30, koja oslobadja poznati mehanizam zvonceta na

satovima budilnicima, koji se nalazi na kutiji 17, i sve dotle zvon, dok se naročitim ključem, koji nije na nacrtima prestavljen jer je obične poznate konstrukcije, šip 18 se vrati u prvobitan položaj, kada se kuka 23 ponovo zapinje u zarez 24 (sl. 7). šipa 18, pomoću ručice 25 učvršćene na kuki 23 i koja ručica štrči kroz prerez 26. (sl. 6). Pored toga što taj mehanizam dovodi do zvonjenja, on u isti mah ponovo i zatvara fijoku, jer čim šip 18 skoči u rupu 22 fijoka je ponovo zatvorena, i ne može se otvoriti, bez gore pomenutog ključa, koji vraća rezu 18 u svoj prvobitni položaj.

Patentni zahtevi:

1. Sigurnosni zatvarač, koji se sastoji iz dva odvojena sistema, naznačen time, što se na fijoci iznad jednog prereza u dnu iste nalaze na rubovima (8) oko jedne osovine (2) oscilirajući postavljene račvaste poluge (1) sa takodje oscilirajućim kotvama (6) medju njihovim kracima (3), kojih kotava (6) kuke (9) zapinju za glave čekića (15) kad se podignu račvaste poluge (1) i koji se čekići (15) nalaze na nepokretnoj dasci (12) stola ili t. sl. i dopunjuju se sa njima odgovarajućim račvastim polugama i što su okrenuti svojim glavama kukama (9) kotava (6).

2. Sigurnosni zatvarač po 1, patentnom zahtevu, naznačen time, da pravi kraci (10) kotava (6) zapinju za glave čekića (15), kad su ovi obrnuti svojim glavama u pravcu izvlačenja fijoke, i to kad se račvasta poluga (1) ne diže, i time što kad se račvasta poluga digne, onda pomenuti kraci (10) ne zapinju za glave čekića, čime se omogućava slobodno izvlačenje fijoke.

3. Sigurnosni zatvarač po 1 i 2, patentnom zahtevu, sa signalnim zvonom obične konstrukcije sata budilnika, naznačen time, da se šip (18) (sl. 6) sa podavijenim krakom (19) vuče na više oprugom (27) učvršćenom jednim krajem (28) na šipu a drugim krajem na kakvoj nepokretnoj tački (29) van šipa i da pošto je šip oslobodjen kuke (23), koja je zapeta u njegov zarez (24) (sl. 7) upada u rupu (22) na gornjoj dasci stola (21) ili t. sl. čim isti šip prilikom izvlačenja fijoke dodje prema toj rupi (22) u kome momentu krak (19) šipa (18) ide na više kroz prerez (20) na kutiji (17) i pritiskuje na polugu (30) koja stavlja u pokret poznati i obični mehanizam zvona budilničkog sata, i u isto vreme šip (18) pošto udje u rupu (22) ponovo sprečava izvlačenje fijoke.

